Doskonalenie jakości kształcenia w Zachodniopomorskim Uniwersytecie Technologicznym w Szczecinie

(prezentacja wprowadzająca do dyskusji o systemie jakości w ZUT na posiedzeniach rad wydziałów w okresie kwiecień-czerwiec 2017 r)

System zapewniania jakości kształcenia

- to system, którego reguły są przestrzegane przez wszystkich pracowników i studentów uczelni i który w efekcie prowadzi do powstania w uczelni kultury jakości kształcenia.

Wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia (WSZJK) w ZUT – podstawy prawne

WSZJK w ZUT ma budowę dwuwarstwową:

- Na poziomie **centralnym** system ma **jednakowe** dla wszystkich **procedury** i **zasady** co m.in. skutkuje spójnością systemu (UKdsJK+WKdsJK).
- Na poziomie **wydziałów – dodatkowo procedury** i **działania** (poza centralnymi) mogą być **różne** co pozwala na zachowanie specyfiki kształcenia na wydziałach (WKdsJK).

System zapewniania jakości kształcenia w ZUT – zakres systemu

System zapewniania jakości kształcenia w ZUT – zakres systemu

System zapewniania jakości kształcenia w ZUT – zakres systemu

Zasady funkcjonowania UKdsJK oraz WKdsJK

- **Zadaniem komisji WKdsJK jest przegląd, analiza w siedmiu obszarach WSZJK wraz z wypracowaniem wniosków, które zapewnią lepszą jakość kształcenia w danym wydziale i prezentacja wyników działalności komisji na forum wydziału oraz przed UKdsJK,**
- **Zadaniem komisji UKdsJK jest analiza w siedmiu obszarach WSZJK w uczelni na podstawie sprawozdań WKdsJK oraz wypracowanie wniosków, które zapewnią lepszą jakość kształcenia w całej uczelni**

Zasady funkcjonowania UKdsJK oraz WKdsJK

- WKdsJK oraz UKdsJK prowadzą audyt (kontrolę) jakości kształcenia i wskazują na konieczne dalsze prace w celu doskonalenia tej jakości,
- Za jakość kształcenia w uczelni są odpowiedzialne nie tylko WKdsJK oraz UKdsJK, Sekcja ds. Jakości Kształcenia w Dziale Kształcenia (rektorat)
- Za jakość kształcenia odpowiedzialny jest każdy uczestnik tego procesu a zwłaszcza każdy nauczyciel akademicki realizujący kształcenie !!!.
- Jakość kształcenia osiąga się w relacji „nauczyciel-student”,
- Jakość to odpowiedzialność kadry kształcącej studentów

Czym jest jakość kształcenia? Jak ją mierzyć?

- **Jakość oznacza pełne i ciągłe zaspokojenie potrzeb odbiorcy na konkurencyjnym rynku. Takim odbiorcami są zarówno studenci jak i przyszli pracodawcy. Jakość to stopień doskonałości usług edukacyjnych realizowanych w uczelni, które są ukierunkowane na wykształcenie absolwenta.**
- **Typowe metody (procedury) ewaluacji jakości kształcenia:**
  - **przegląd (*review, quality audit*),**
  - **ocena (*assessment*),**
  - **akredytacja (*accreditation*).**

Czym jest jakość kształcenia? Jak ją mierzyć i po co? …

- Przegląd, to działanie wewnątrz-uczelniane oparte o sformalizowany system zapewniania jakości kształcenia, którego reguły są przestrzegane przez wszystkich pracowników i studentów uczelni i który w efekcie prowadzi do powstania w uczelni kultury jakości kształcenia.
- Elementem składowym przeglądu jest ocena warunków i sposobów kształcenia jako wewnątrz-uczelniany proces i powinna być przeprowadzana regularnie w uczelni przez specjalnie powołany zespół, zgodnie z opracowanym harmonogramem.

Czym jest jakość kształcenia? Jak ją mierzyć? …

- Akredytacja - rola PKA, jako jednostki, której zadaniem ma być w myśl projektów znowelizowanej ustawy:
  - certyfikacja,
  - akredytacja (nadanie wyróżnienia),
  - ośrodek badawczy i szkoleniowy
- Coraz ważniejsza akredytacja środowiskowa (np. KAUT) i zagraniczne akredytacje,
- Niektóre akredytacje zewnętrzne będą uznawane przez PKA jako równoważne (certyfikacja PKA),
- Zamiast oceny ilościowej PKA zwiększy rolę oceny jakościowej,

Akredytacja PKA – plany wg Przewodniczącego PKA – prof. dr hab. Krzysztofa Diksa

Akredytacja dotyczy:

- **Kadry a jej dorobek** ***(prawdopodobnie MNiSW zrezygnuje z minimów kadrowych),***
  - **obsady zajęć zgodnie z dorobkiem nauczyciela,**
  - **rozwoju własnej kadry i jej doskonałości (w tym również posiadanie grantów dydaktycznych, awans dydaktyczny),**
- **Infrastruktury używanej do prowadzenia kierunku (należy wykazać, że z każdym rokiem jest lepsza) oraz oferty bibliotecznej,**
- **Relacji z otoczeniem społeczno-gospodarczym,**
- **Studentów (pełne wsparcie studenta od materialnego do wsparcia w procesie kształcenia), zwiększenie mobilności, indywidualizacja programów kształcenia studentów, uzyskiwanie w procesie kształcenia studentów certyfikatów językowych i zawodowych, narzędzia motywowania studentów do kształcenia).**

Czym jest jakość kształcenia? Jak ją mierzyć i po co?

- Ankietyzacja kandydatów na studia, studentów, pracodawców, opinii o uczelni,
- Ankietyzacja będzie prowadzona wg nowych zasad już w br. – ankiety elektroniczne,
- Dla wiarogodności wyników ankietyzacji niezbędne są działania motywujące respondentów do wypełnienia ankiety,
- Respondenci powinni mieć dostęp do syntetycznych wyników tego procesu ale winni widzieć efekty usprawnień w procesie kształcenia

Czym jest jakość kształcenia? Jak ją mierzyć i po co?

- Innym istotnym elementem jest ocena osiągniętych efektów kształcenia, która również powinna być przeprowadzana przez uczelnie, ale tak naprawdę dokonuje jej rynek pracy i to „na bieżąco”. Jej namacalnym rezultatem jest zatrudnialność.
- Dziś mamy dostęp do systemu ELA (elektroniczny dostęp do danych o zatrudnieniu absolwenta – badanie losów absolwenta na podstawie danych z ZUS).
- Wydziały mają dostęp do danych z ankietyzacji (ankieta uczelni, ankieta absolwenta) oraz z WUP.

Krytyczne uwagi o jakości kształcenia ze strony MNiSW

- Najważniejsza w kształceniu jest jakość i przydatność studiów,
- Studia muszą odnosić się do otoczenia, w którym są realizowane.
- MNiSW uważa, że studia niestacjonarne są fikcją i dlatego będzie proponować zmniejszenie intensywności takiego kształcenia,
- Wzmocniona zostanie rola PKA, ma wzrosnąć prestiżu akredytacji oraz powinna wystąpić konkurencja miedzy jednostkami akredytującymi - w ciągu ostatnich 5 lat było tylko 7% ocen negatywnych PKA - duże koszty a małe efekty kontroli projakościowej,
- Wprowadzona zostanie akredytacja instytucjonalna zwłaszcza na uczelniach badawczych

Krytyczne uwagi o jakości kształcenia ze strony MNiSW i PKA

- Brak zgody na bylejakość, przeciętność, niesumienność, niezgodność z przyjętymi przez nauczyciela obowiązkami (np. nieobecność na zajęciach)
- Samodoskonalenie i „kultura jakości" w każdym wymiarze jest kluczem w uzyskaniu dobrej jakości.
- Maleje liczba kandydatów a rośnie liczba kierunków – oznacza to walkę o kandydata, dlaczego nie stosuje się dodatkowych kryteriów rekrutacyjnych (np. wyższy wynik z matury),
- Wiele kierunków studiów powinno być specjalnościami,
- Kierunki powinny być powoływane zgodnie z misją/strategią uczelni (kogo?, po co?, dla kogo kształcimy?)

Krytyczne uwagi o jakości kształcenia ze strony MNiSW i PKA…

- O jakości kształcenia świadczy miejsce pracy absolwenta czy też ilu studentów otrzymało certyfikaty podczas studiów,
- **W wielu uczelniach WSZJ to tylko system informacyjny, który być tworzony nie po to by tylko istnieć ale przede wszystkim po to, by wspomagać podejmowaniu decyzji o doskonaleniu procesu kształcenia,**
- **Jeśli WSZJK jest tylko systemem informacyjnym to mamy do czynienia jedynie z biurokracją, która niczemu nie służy (nawet jest niewystarczająca dla PKA).**

Krytyczne uwagi o jakości kształcenia ze strony MNiSW i PKA…

- Kształcenie powinno być oparte na badaniach naukowych, przy czym studenci studiów I stopnia powinni być zaznajamiani z takimi badaniami a na studiach II stopnia powinni uczestniczyć w takich badaniach,
- Edukacja powinna być spersonalizowana (inna dla studentów wyróżniających się i inna dla pozostałych studentów – powinny być stosowane inne formy pracy).

Pytanie: Jak doskonalić jakość kształcenia?

- Nauczyciele powinni stosować różne formy aktywizujące studenta w procesie kształcenia,
- Nie tylko wymaganie osiągnięcia efektów kształcenia ale również motywowanie i aktywizowanie studenta by chciał osiągać zamierzone efekty kształcenia,
- Ważne są kompetencje nauczyciela a nie tylko jego wiedza,
- Nauczyciel akademicki powinien tworzyć odpowiednią atmosferę w procesie kształcenia oraz powinien być zaangażowany w tym co robi,
- Nauczyciel powinien być przewodnikiem, konsultantem i kreatorem dla studenta,

Pytanie: Jak doskonalić jakość kształcenia?...

- W procesie kształcenia niezbędna jest aktywizacja studentów i nauczycieli (należy niwelować różnice pokoleniowe, dyskusja w procesie kształcenia powinna być realizowana na jednakowych prawach),
- Należy walczyć z niesumiennością, absencją nauczycieli na zajęciach, brakiem konsultacji, arogancją i nietolerancją nauczycieli wobec studentów (takie zjawiska mają miejsce w ZUT co wynika z procesu ankietyzacji studentów),
- Doskonałość kształcenia odbywa się w trakcie zajęć, w relacji student – nauczyciel, dlatego bardzo ważne jest doskonalenie warsztatu pracy dydaktycznej nauczyciela,

Pytanie: Jak doskonalić jakość kształcenia? Metody kształcenia.

Należy w procesie kształcenia stosować dostosowane do potrzeb różne coraz to nowsze metody i techniki kształcenia, np.:

- **Techniki deliberatywne** ***(strategia grupowego poszukiwania porozumienia w celu osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, np. realizacja projektu z przypisanymi do studentów rolami),***
- **Gry strategiczne,**
- **Strategie małych kroków,**
- **Case study,**
- **Tutoring** ***(regularne spotkania ze studentem, w ramach których podopieczni samodzielnie przygotowują zadania, które są następnie omawiane z tutorem (nauczycielem),***
- **Metody odwróconego port folio** ***(student składa sprawozdanie po ukończonych zajęciach, z którego wynika czego się nie nauczył i co opanował – nauczyciel ocenia stopień osiągniętych efektów i dostosowuje dalsze metody i treści kształcenia studentów)***

Pytanie: Jak doskonalić jakość kształcenia? Metody kształcenia…

- **Mapy myśli** ***(dynamiczne narzędzie biznesowe, służące do zarządzania czasem, pamięcią, projektami, a także porządkujące informacje dzięki zastosowaniu naturalnego dla mózgu sposobu ich zapisu - szybkie dostrzeganie tego, co najważniejsze, wydobywanie istotnych wskazówek z szumu informacyjnego oraz szerokie spojrzenie na problem bez tracenia z oczu szczegółów)***
- **Metody graficzne,**
- **Drzewa decyzyjne,**
- **Schematy ideowe,**
- **Pokazy,**
- **Prezentacje przestrzenne a nie liniowe** ***(np. nie prezentacje o charakterze liniowym),***

Wsparcie doskonalenia jakości na wydziałach ZUT ze strony Pionu Prorektora ds.. Kształcenia

- Będą prowadzone warsztaty - szkolenie dla nauczycieli:
  - W zakresie zdalnego nauczania i nowoczesnych form kształcenia,
  - Od nowego roku akad. 2017/2018 - Cykl szkoleń dydaktycznych oferowanych przez SNHiP,
- Rozwijanie WSZJK na poziomie centralnym oraz nowelizacja uchwał Senatu ZUT i zarządzeń związanych z jakością kształcenia,
- Wsparcie w procesie ubiegania się o akredytacje środowiskowe,
- Walka z patologiami w procesie kształcenia.

Uczelniana strona internetowa o jakości kształcenia

- Strona www.jakosc.zut.edu.pl z zakładkami:
  - Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia
  - Dobre praktyki projakościowe
  - Ankietyzacja
  - Akty prawne
  - Proces boloński
  - ECTS
  - Akredytacja